

Jelenia Góra

ISSN 0080-3480

ROCZNIK JELENIOGÓRSKI

LIV PISMO REGIONU KARKONOSZY 2022

Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry
Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze

ROCZNIK JELENIOGÓRSKI

PISMO REGIONU KARKONOSZY

tom **LIV** 2022

Ad maximam Urbis gloriam

Jelenia Góra 2022

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Stanisław Firszt, Piotr Gryszel, Ivo Łaborewicz (redaktor), Janusz Milewski, Marek Obrębalski,
Karolina Pawlikowska, Jacek Potocki, Marek Szajda (sekretarz)

RADA REDAKCYJNA

dr hab. Rafał Eysymontt prof. UWrocław (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Wrocławski),
prof. dr hab. Henryk Gradkowski (Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze – emeryt),
prof. dr hab. Andrzej Grodzicki – Przewodniczący
(Instytut Nauk Geologicznych, Uniwersytet Wrocławski – emeryt),
dr hab. Andrzej Kozieł prof. UWrocław (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Wrocławski),
PhDr. Ivo Navrátil (Státní okresní archiv Semily – emeryt),
Prof. dr. Willi Xylander (Senckenberg Museum für Naturkunde Görlitz – emeryt)

KOREKTA

Ewa Kiraga-Wójcik

TŁUMACZENIA STRESZCZEŃ

Terra Liber – Karol Majcher (j. angielski, j. niemiecki)

WYDAWCA

© Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry, 2022

© Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze, 2022

WSPÓŁPRACA

Karkonoskie Towarzystwo Naukowe, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze,
Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze

PATRONAT MEDIALNY

ADRES REDAKCJI: ul. Bohaterów Getta 2, 58-500 Jelenia Góra
bądź ul. płk. W. Kazimierskiego 3, 58-508 Jelenia Góra, e-mail: jgora@ap.wroc.pl; tpjg@op.pl
SKŁAD I DRUK: „Ad Rem”, al. Wojska Polskiego 91, 58-500 Jelenia Góra, adrem.jgora.pl

ISSN 0080-3480

Na okładce:

1. str.: Szyszak do zbroi dziecięcej z początku XVII w. z dawnych zbiorów Schaffgotschów, dziś w Muzeum Narodowym w Poznaniu, nr MNP Rm 2105

4. str.: Moździerz z lawetą, Śląsk, XVIII w., dziś w Muzeum Narodowym w Poznaniu, nr MNP Rm 2161/1,2

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
WSTĘP	11
ARTYKUŁY	
Marek Obrębalski, O istocie i problemach statystycznego podziału Regionu Dolnośląskiego	13
Stanisław Firszt, Jeleniogórski „Szczerbiec” – miecz księcia Bolka	29
Arkadiusz Kuzio-Podrucki, Dworska kariera hrabiego Emanuela Gotarda Schaffgotscha († 1878)	43
Grzegorz Tomicki, Między niebem a ziemią. Przejaw kultu siedmiu archaniołów w ikonografii freskowej Zespołu Pocysterskiego w Jeleniej Górze – Cieplicach	51
Krzysztof A. Kuczyński, „Germański ulubieniec żydowskiej krytyki”. Gerhart Hauptmann versus Niemcy o żydowskich korzeniach	99
Jerzy Kordas, Operacja „Karkonosze”. Plan inwazji wojsk CSRS na Dolny Śląsk w grudniu 1980 r.	111
MATERIAŁY I ŹRÓDŁA	
Ullrich Junker, O leżącym powyżej Górzyńca Szpitalnym lub też Mniszym Lesie prepozytury krzeszowskiej	139
Krzysztof A. Kuczyński, Kolekcja antycznych monet Gerharta Hauptmanna (komunikat)	143
Ivo Łaborewicz, Kontrakt dzierżawy schroniska Schlingelbaude (Na Polanie) w Karkonoszach z 1899 r.	145
Ryszard Knoll, Prof. dr inż. h.c. Otto Intze – człowiek, który ujarzmił żywioł i zaprzął go do pracy	166
Karolina Pawlikowska, Indeks artykułów dotyczących miasta Jelenia Góra zamieszczonych w dzienniku „Pionier” Dziennik Dolnośląski w latach 1945–1946	174
Stanisław Firszt, Pierwsza powojenna relacja prasowa o zabezpieczeniu polskich dzieł sztuki na terenie Kotliny Jeleniogórskiej w 1945 roku	185
Stanisław Firszt, Wyniki kwerendy w sprawie rozproszonych zbiorów Schaffgotschów, prowadzonej w latach 2018–2021	191
Stanisław Firszt, Szkoła Snycerstwa w Cieplicach 1902–2020	239
Zbigniew Adamski, Dyrektorzy naczelni Byłych Zakładów Włókien Chemicznych „Chemitex-Celwiskoza” oraz Przedsiębiorstwa Modernizacji i Remontów „Chemitex” w Jeleniej Górze	253
Krzysztof Sawicki, Rocznicowe wspomnienie: Józef Gielniak – mistrz linorytu (1932–1972)	258
Marek Szajda, „Czy istotnie w roku bieżącym przypada 840-letnia rocznica istnienia Jeleniej Góry?” Korespondencja Miejskiej Rady Narodowej z prof. Emilem Kipą z 1948 r.	262
SPRAWOZDANIA	
Ivo Łaborewicz, Sprawozdanie Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze z działalności w 2021 roku	267

Marek Szajda, Setne urodziny prof. dr. hab. Zbigniewa Domosławskiego . 271	
Krzysztof A. Kuczyński, Konferencja „Gerhart Hauptmann – polskie konteksty”. Muzeum Miejskie „Dom Gerharta Hauptmanna”. Jelenia Góra – Jagniątków, 15-16 X 2021	273
Wiesław Wójciakowski, Jubileusz Koła Nr 2 PZF w Jeleniej Górze	276
Julita Zaprucka, Działalność merytoryczna Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze	281
Julita Zaprucka, 100. rocznica śmierci Carla Hauptmanna	292
Henryk Mitraszewski, Działalność oddziału Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w 2022 roku	296
Henryk Mitraszewski, 79. rocznica „krwawej niedzieli”	298
Marek Gołębiowski, Sprawozdanie z działalności statutowej w 2021 roku .	303

IN MEMORIAM

Stanisława Wieczorek-Ciechanowska (<i>Stanisław Firszt</i>).....	306
Stanisław Ciosek (<i>Stanisław Firszt</i>)	307
Jerzy Czajka (<i>Andrzej Ciosański</i>)	309
Jan Dach (<i>Jan Swatowski</i>).....	313
Mirosław Jerzy Gontarski (<i>Elżbieta Maria Kotlarska</i>)	316
Bogdan Likszet (<i>Ewa Kiraga-Wójcik</i>)	318
Henryk Magoń (<i>Jerzy Podobiński</i>).....	322
Jerzy Pieńkos (<i>Marek Gołębiowski</i>).....	324
Ryszard Szmigiel (<i>Stanisław Firszt</i>).....	328
Zuzanna Turwanicka (<i>Stanisław Firszt</i>)	330
Władysław Zator (<i>Stanisław Firszt</i>).....	331
Romuald Witczak (<i>Zbigniew Adamski</i>).....	334
Spotkanie wspomnieniowe (<i>Stanisław Firszt</i>)	337

RECENZJE

„Z Českeho raje a podkrkonoší. Vlastivědná ročenka”, svazek 34, 2021 (<i>Ivo Laborewicz</i>).....	338
W krainie Ducha Gór. Tom pamięci doktora Przemysława Wiatara, red. P. Gryszel, I. Laborewicz, M. Szajda (<i>Krzysztof A. Kuczyński</i>)	342
Krzysztof Krzyżanowski, Zapomniane podziemia. Część trzecia (<i>Tomasz Rzeczycki</i>)	346
Małgorzata Bukiel, Andrzej Sakson, Cezary Trościak, Ziemie Zachodnie i Północne (1945–2020) (<i>Stanisław Firszt</i>).....	348
Zbigniew Mazur, Z badań nad stosunkiem mieszkańców Ziemi Zachodnich i Północnych do historycznego dziedzictwa kulturowego (<i>Stanisław Firszt</i>)	351
Stefania Żelasko, Szlak szkła na polsko-czeskim pograniczu (<i>Stanisław Firszt</i>)	354
Bruno Ablass aus Hirschberg im Riesengebirge – jego życie i działalność jako prawnika i polityka, jego zaangażowanie na rzecz godności ludzkiej i ochrony kultury, jego wezwanie do pokoju międzynarodowego porozumienia, przez Dietricha Rotha (<i>Ulrich Junker</i>)	357
KRONIKA JELENIOGÓRSKA (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	359

POLEMIKA

Odpowiedź na artykuł Krzysztofa A. Kuczyńskiego i Janusza Skowrońskiego pt. „Milcząca akceptacja czy wyrachowany konformizm? Gerhart Hauptmann w czasach III Rzeszy” (<i>Dariusz Bednarczyk</i>).....	374
--	-----

CONTENTS

Spis treści	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
INTRODUCTION	11
ARTICLES	
Marek Obrębalski, About essence and problems of statistical division of the Lower Silesian Region	13
Stanisław Firszt, Jeleniogórski „Szczerbiec” – the sword of prince Bolek ...	29
Arkadiusz Kuzio-Podrucki, The court career of Count Emanuel Gothard Schaffgotsch († 1878)	43
Grzegorz Tomicki, Between heaven and Earth. The Signs of the cult of the seven archangels in the fresco iconography of the post-Cistercian community in Jelenia Góra – Cieplice	51
Krzysztof A. Kuczyński, “The German favorite of Jewish criticism” Gerhart Hauptmann versus Germans about Jewish roots	99
Jerzy Kordas, Operation „Karkonosze”. Plan of the invasion of CSRS Army to lower Silesia in december 1980	111
MATERIALS AND SOURCES	
Ullrich Junker, About Górzyniec Hospital or the Monk Forest of the Krzeszów provost	139
Krzysztof A. Kuczyński, Collection of antique coins by Gerhart Hauptmann	143
Ivo Łaborewicz, Lease contract for the Schlingelbaude shelter (Na Polanie) in the Karkonosze Mountains from 1899 – archival document	145
Ryszard Knoll, Prof. Dr. Eng. h.c. Otto Intze – tamed the element and harnessed it to work	166
Karolina Pawlikowska, Bibliography of articles about Jelenia Góra in „Pionier” 1945–1946	174
Stanisław Firszt, The first post-war press report on securing Polish works of art in the Jeleniogórska Valley in 1945	185
Stanisław Firszt, Results of the query on distributed Schaffgotsch sets, conducted in 2018–2021	191
Stanisław Firszt, Woodcarving School in Cieplice 1902–2020 – calendar ...	239
Zbigniew Adamski, General directors of the Former Chemical Fibbers Plant „Chemitex-Celwiskoza” and the Modernization and Renovation Company „Chemitex” in Jelenia Góra	253
Krzysztof Sawicki, Anniversary memory: Józef Gielniak – Master of Linocut (1932–1972)	258
Marek Szajda, „Is this year really the 840th anniversary of Jelenia Góra?” Correspondence of the Municipal National Council with prof. Emil Kipa from 1948	262
REPORTS	
Ivo Łaborewicz, Report on the activities of the State Archives in Wrocław, Jelenia Góra Department in 2021	267

Marek Szajda, 100th birthday of prof. dr hab. Zbigniew Domosławski	271
Krzysztof A. Kuczyński, Conference „Gerhart Hauptmann – Polish contexts”. City Museum „Gerhart Hauptmann’s House”. Jelenia Góra – Jagniątków, 15-16 X 2021	273
Wiesław Wójciakowski, Jubilee of Circle No. 2 of the Polish Philatelic Association in Jelenia Góra	276
Julita Zaprucka, Substantive activity of the Karkonosze Museum in Jelenia Góra in 2021	281
Julita Zaprucka, 100th anniversary of the death of Carl Hauptmann	292
Henryk Mitraszewski, Activities of the branch of the Society of Lovers of Lviv and the South-Eastern Borderlands in 2022	296
Henryk Mitraszewski, 79th anniversary of “Bloody Sunday”	298
Marek Gołębiowski, Jelenia Góra Association of Radio Technician Soldiers „Radar” - report on statutory activities in 2021	303

IN MEMORIAM

Stanisława Wieczorek-Ciechanowska (<i>Stanisław Firszt</i>).....	306
Stanisław Ciosek (<i>Stanisław Firszt</i>).....	307
Jerzy Czajka (<i>Andrzej Ciosański</i>)	309
Jan Dach (<i>Jan Swatowski</i>).....	313
Mirosław Jerzy Gontarski (<i>Elżbieta Maria Kotlarska</i>)	316
Bogdan Likszet (<i>Ewa Kiraga-Wójcik</i>).....	318
Henryk Magoń (<i>Jerzy Podobiński</i>).....	322
Jerzy Pieńkos (<i>Marek Gołębiowski</i>).....	324
Ryszard Szmigiel (<i>Stanisław Firszt</i>).....	328
Zuzanna Turwanicka (<i>Stanisław Firszt</i>)	330
Władysław Zator (<i>Stanisław Firszt</i>).....	331
Romuald Witczak (<i>Zbigniew Adamski</i>).....	334
Spotkanie wspomnieniowe (<i>Stanisław Firszt</i>).....	337

REVIEWS AND OVERVIEWS

„Z Českeho raje a podkrkonoší. Vlastivědná ročenka”, svazek 34, 2021 (<i>Ivo Laborewicz</i>).....	338
W krainie Ducha Gór. Tom pamięci doktora Przemysława Wiatera, red. P. Gryszel, I. Laborewicz, M. Szajda (<i>Krzysztof A. Kuczyński</i>)	342
Krzysztof Krzyżanowski, Zapomniane podziemia. Część trzecia (<i>Tomasz Rzczycki</i>).....	346
Małgorzata Bukiel, Andrzej Sakson, Cezary Trościak, Ziemie Zachodnie i Północne (1945–2020) (<i>Stanisław Firszt</i>).....	348
Zbigniew Mazur, Z badań nad stosunkiem mieszkańców Ziemi Zachodnich i Północnych do historycznego dziedzictwa kulturowego (<i>Stanisław Firszt</i>)	351
Stefania Żelasko, Szlak szkła na polsko-czeskim pograniczu (<i>Stanisław Firszt</i>)	354
Bruno Ablass aus Hirschberg im Riesengebirge – jego życie i działalność jako prawnika i polityka, jego zaangażowanie na rzecz godności ludzkiej i ochrony kultury, jego wezwanie do pokoju międzynarodowego porozumienia, przez Dietricha Rotha (<i>Ulrich Junker</i>)	357
CHRONICLES (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	359

POLEMICS

Reply to the article Krzysztofa A. Kuczyńskiego i Janusza Skowrońskiego pt. „Milcząca akceptacja czy wyrachowany konformizm? Gerhart Hauptmann w czasach III Rzeszy” (<i>Dariusz Bednarczyk</i>).....	374
--	-----

OBSAH

Spis treści	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
ÚVOD	11
ČLÁNKY	
Marek Obrębalski, O podstatě problémech statistického dělení Dolnoslezského kraje	13
Stanisław Firszt, Jelenihorský „Szczerbiec” – meč knížete Bolka	29
Arkadiusz Kuzio-Podrucki, Dvorní kariéra hraběte Emanuela Gotharda Schaffgotsche (+1878)	43
Grzegorz Tomicki, Mezi nebem a zemí. Projev kultu sedmi archandělů ve freskové ikonografii pocisterciáckého komplexu v Jelení Hoře – Cieplících	51
Krzysztof A. Kuczyński, „Germánský oblíbenec židovských kritiků“ Gerhart Hauptmann versus Němci s židovskými kořeny	99
Jerzy Kordas, Operace „Krkonose“ . Plán invaze jednotek ČSRS do Dolního Slezska v prosinci 1980	111
MATERIÁLY A ZDROJE	
Ullrich Junker, O Szpitalne neboli Mnišském lese Krzeszówského proboshta ležícího nad Górzyniecem	139
Krzysztof A. Kuczyński, Sbírka starožitných mincí Gerharta Hauptmanna	143
Ivo Łaborewicz, Nájemní smlouva na pronájem Schlingelbaude (Na Polanie) v Krkonoších z roku 1899 – archivní zdroj	145
Ryszard Knoll, Prof. Dr. Eng. h.c. Otto Intze – zkontroloval živel a využil jej k práci	166
Karolina Pawlikowska, Bibliografie článků o Jelení Hoře v novinách „Pionier” 1945–1946	174
Stanisław Firszt, První poválečná novinová zpráva o ochraně polských uměleckých děl v Jelenihorské dolině v roce 1945	185
Stanisław Firszt, Výsledky vyhledávání ve věci rozptýlených sbírek Schaffgotschových, proveděnáha v letech 2018–2021	191
Stanisław Firszt, Řezbářská škola v Cieplících 1902–2020 – kalendář	239
Zbigniew Adamski, Generální ředitelé bývalého Závodu na chemická vlákna „Chemitex-Celwiskoza“ a Podniků Modernizace a opravy „Chemitex“ v Jelení Hoře	253
Krzysztof Sawicki, Vzpomínka na výročí: Józef Gielniak – mistr linorytu (1932–1972)	258
Marek Szajda, „Skutečně letos připadá 840. výročí Jelení Hory?” Korespondence Městské národní rady s prof. Emilem Kipą v roku 1948	262
ZPRÁVY	
Ivo Łaborewicz, Zpráva o činnosti Státního archivu ve Vratislavi, pobočky v Jelení Hoře za rok 2021	267
Marek Szajda, 100. narozeniny prof. dr hab. Zbigniewa Domosławskiego	271

Krzysztof A. Kuczyński, Konference „Gerhart Hauptmann – polské kontexty” . Městské muzeum „Dům Gerharta Hauptmanna”. Jelenia Góra – Jagniatków, 15.-16 X 2021	273
Wiesław Wójciakowski, Jubileum kroužku č. 2 PZF (Polského filatelistického svazu) v Jelení Hoře	276
Julita Zapručka, Věcná činnost Krkonošského muzea v Jelení Hoře	281
Julita Zapručka, 100. výročí úmrtí Carla Hauptmanna	292
Henryk Mitraszewski, Aktivity pobočky TMLiKPW (Spolek přátel Lvova a jihovýchodního pohraničí) v Jelení Hoře v roce 2022	296
Henryk Mitraszewski, 79. výročí „Krvavé neděle”	298
Marek Gołębiowski, Jeleniogórskie sdružení vojáků-radiotechniků „Radar” – zpráva o statutárních aktivitách v roce 2021	303

IN MEMORIAM

Stanisława Wieczorek-Ciechanowska (<i>Stanisław Firszt</i>).....	306
Stanisław Ciosek (<i>Stanisław Firszt</i>).....	307
Jerzy Czajka (<i>Andrzej Ciosański</i>)	309
Jan Dach (<i>Jan Swatowski</i>).....	313
Mirosław Jerzy Gontarski (<i>Elżbieta Maria Kotlarska</i>)	316
Bogdan Likszet (<i>Ewa Kiraga-Wójcik</i>).....	318
Henryk Magoń (<i>Jerzy Podobiński</i>).....	322
Jerzy Pieńkos (<i>Marek Gołębiowski</i>).....	324
Ryszard Szmigiel (<i>Stanisław Firszt</i>).....	328
Zuzanna Turwanicka (<i>Stanisław Firszt</i>)	330
Władysław Zator (<i>Stanisław Firszt</i>).....	331
Romuald Witczak (<i>Zbigniew Adamski</i>).....	334
Vzpomínkové setkání (<i>Stanisław Firszt</i>).....	337

RECENZE A PŘEHLEDY

„Z Českého raje a podkrkonoší. Vlastivědná ročenka”, svazek 34, 2021 (<i>Ivo Laborewicz</i>).....	338
W krainie Ducha Gór. Tom pamięci doktora Przemysława Wiatera, red. P. Gryszel, I. Laborewicz, M. Szajda (<i>Krzysztof A. Kuczyński</i>)	342
Krzysztof Krzyżanowski, Zapomniane podziemia. Część trzecia (<i>Tomasz Rzeczycki</i>).....	346
Małgorzata Bukiel, Andrzej Sakson, Cezary Trościak, Ziemie Zachodnie i Północne (1945–2020) (<i>Stanisław Firszt</i>).....	348
Zbigniew Mazur, Z badań nad stosunkiem mieszkańców Ziemi Zachodnich i Północnych do historycznego dziedzictwa kulturowego (<i>Stanisław Firszt</i>).....	351
Stefania Żelasko, Szlak szkła na polsko-czeskim pograniczu (<i>Stanisław Firszt</i>)	354
Bruno Ablass aus Hirschberg im Riesengebirge – jego życie i działalność jako prawnika i polityka, jego zaangażowanie na rzecz godności ludzkiej i ochrony kultury, jego wezwanie do pokoju międzynarodowego porozumienia, przez Dietricha Rotha (<i>Ulrich Junker</i>).....	357

JELENOHORSKÁ KRONIKA (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	359
--	-----

POLEMICE

Odpověď na článek Krzysztofa A. Kuczyńskiego i Janusza Skowrońskiego pt. „Milcząca akceptacja czy wyrachowany konformizm? Gerhart Hauptmann w czasach III Rzeszy” (<i>Dariusz Bednarczyk</i>).....	374
---	-----

INHALTSVERZEICHNIS

Spis treści	3
Contens	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
EINTRITT	11
ARTIKEL	
Marek Obrębalski, Über den Kern und die Probleme der Statistischen Aufteilung der Region Niederschlesien	13
Stanisław Firszt, Das Hirschberger „Krünungsschwert“ – das Schwert von Herzog Bolko	29
Arkadiusz Kuzio-Podrucki, Die Karriere von Emanuel Gotthard Graf Schaffgotsch († 1878) am Hofe	43
Grzegorz Tomicki, Zwischen Himmel und Erde. Ausdrucksform des Kults von sieben Erzengeln in der Fresken-Ikonographie im Ehemaligen Zisterzienser-Kloster-Komplex in Hirschberg – Bad Warmbrunn	51
Krzysztof A. Kuczyński, Der „Germanische Liebling der jüdischen Kritiker“ Gerhart Hauptmann versus Deutsche mit jüdischen Wurzeln	99
Jerzy Kordas, Operation „Riesengebirge“. Der Plan zur Invasion von Truppe der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik in Niederschlesien im Dezember 1980	111
MATERIALIEN UND QUELLEN	
Ullrich Junker, Der grüssausch-propsteiliche Spital- oder Mönchwald oberhalb von Hartenberg / Górzyniec	139
Krzysztof A. Kuczyński, Sammlung antiker Münzen von Gerhart Hauptmann	143
Ivo Łaborewicz, Pachtvertrag für die Schlingelbaude im Riesengebirge von 1899 – Archivadokument	145
Ryszard Knoll, Prof. Dr. Ing. h.c. Otto Intze - bändigte das Element und spannte es zur Arbeit ein	166
Karolina Pawlikowska, Bibliographie von Artikeln bezüglich Hirschberg in der Zeitschrift „Pionier“ 1945–1946	174
Stanisław Firszt, Der erste Pressebericht der Nachkriegszeit über die Sicherstellung von polnischen Kunstwerken im Hirschberger Tal im Jahr 1945	185
Stanisław Firszt, Ergebnisse einer Recherche zu den verteilten Sammlungen der Schaffgotschs, die in den Jahren 2018–2021 durchgeführt wurde	191
Stanisław Firszt, Holz schnitzschule in Bad Warmbrunn 1902–2020 – Kalendarium	239
Zbigniew Adamski, Die leitenden Direktoren der ehemaligen Chemie-Faser-Betriebe „Chemitex-Celwiskoza“ sowie des Unternehmens für Modernisierung und Sanierung „Chemitex“ in Hirschberg	253
Krzysztof Sawicki, Erinnerungen zu Jahrestagen: Józef Gielniak – Meister des Linschnitts (1932–1972)	258
Marek Szajda, „Ist dieses Jahr wirklich der 840. Jahrestag von Jelenia Góra?“ Korrespondenz des Städtischen Nationalrates mit Prof. Dr. Emil Kipa von 1948	262
BERICHTE	
Ivo Łaborewicz, Berichte über die Tätigkeit des Staatsarchivs Breslau, Abteilung Hirschberg, im Jahr 2021	267

Marek Szajda, Hundertster Geburtstag von Prof. Dr. hab. Zbigniew Domosławski	271
Krzysztof A. Kuczyński, Konferenz „Gerhart Hauptmann – polnische Kontexte“. Städtisches Museum „Gerhart-Hauptmann-Haus“. Hirschberg-Agnetendorf, 15.-16.10.2021	273
Wiesław Wójciakowski, Jubiläum des Arbeitskreises Nr. 2 des Polnischen Philatelisten-Verbands PZF in Hirschberg	276
Julita Zaprucka, Inhaltliche Tätigkeit des Karkonosze-(Riesengebirgs-) Museums in Jelenia Góra (Hirschberg) im Jahr 2021	281
Julita Zaprucka, 100. Todestag von Carl Hauptmann	292
Henryk Mitraszewski, Tätigkeit der Ortsgruppe der Gesellschaft der Freunde von Lemberg und den Süd-Östlichen Grenzgebieten im Jahr 2022	296
Henryk Mitraszewski, 79. Jahrestags des „Blutsonntags“	298
Marek Gołębiowski, Der Verein von Funktechnik-Soldaten in Hirschberg „Radar“ – Bericht über die satzungsgemäße Arbeit im Jahr 2021	303

IN MEMORIAM

Stanisława Wieczorek-Ciechanowska (<i>Stanisław Firszt</i>).....	306
Stanisław Ciosek (<i>Stanisław Firszt</i>).....	307
Jerzy Czajka (<i>Andrzej Ciosański</i>).....	309
Jan Dach (<i>Jan Swatowski</i>).....	313
Mirosław Jerzy Gontarski (<i>Elżbieta Maria Kotlarska</i>)	316
Bogdan Liksztet (<i>Ewa Kiraga-Wójcik</i>)	318
Henryk Magoń (<i>Jerzy Podobiński</i>).....	322
Jerzy Pieńkos (<i>Marek Gołębiowski</i>).....	324
Ryszard Szmigiel (<i>Stanisław Firszt</i>).....	328
Zuzanna Turwanicka (<i>Stanisław Firszt</i>)	330
Władysław Zator (<i>Stanisław Firszt</i>).....	331
Romuald Witczak (<i>Zbigniew Adamski</i>).....	334
Spotkanie wspomnieniowe (<i>Stanisław Firszt</i>).....	337

REZENSIONEN UND BESPRECHUNGEN

„Z Českeho raje a podkrkonoší. Vlastivědna ročenka”, svazek 34, 2021 (<i>Ivo Laborewicz</i>)	338
W krainie Ducha Gór. Tom pamięci doktora Przemysława Wiatera, red. P. Gryszel, I. Laborewicz, M. Szajda (<i>Krzysztof A. Kuczyński</i>).....	342
Krzysztof Krzyżanowski, Zapomniane podziemia. Część trzecia (<i>Tomasz Rzeczycki</i>)	346
Małgorzata Bukiel, Andrzej Sakson, Cezary Trosiak, Ziemie Zachodnie i Północne (1945–2020) (<i>Stanisław Firszt</i>)	348
Zbigniew Mazur, Z badań nad stosunkiem mieszkańców Ziemi Zachodniej i Północnych do historycznego dziedzictwa kulturowego (<i>Stanisław Firszt</i>) ..	351
Stefania Żelasko, Szlak szkła na polsko-czeskim pograniczu (<i>Stanisław Firszt</i>).....	354
Bruno Ablass aus Hirschberg im Riesengebirge – jego życie i działalność jako prawnika i polityka, jego zaangażowanie na rzecz godności ludzkiej i ochrony kultury, jego wezwanie do pokoju międzynarodowego porozumienia, przez Dietricha Rotha (<i>Ulrich Junker</i>).....	357
HIRSCHBERGISCHE CHRONIK (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	359

POLEMIKA

Antwort auf den Artikel Krzysztofa A. Kuczyńskiego i Janusza Skowrońskiego pt. „Milcząca akceptacja czy wyrachowany konformizm? Gerhart Hauptmann w czasach III Rzeszy” (<i>Dariusz Bednarczyk</i>)	374
--	-----

